

BILTEN RG35

Bilten radne grupe za Poglavlje 35
Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji

NACIONALNI KONVENT

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji predstavlja stalno telo u okviru kojeg se vodi tematski strukturirana debata predstavnika državne administracije, političkih partija, nevladinih organizacija, stručnjaka, privrede, sindikata i profesionalnih organizacija, o pristupanju Srbije Evropskoj uniji.

RADNA GRUPA 35

Cilj Radne grupa za pregovaračko poglavlje 35 jeste da pomogne proces normalizacije odnosa i unapredi život građana Srbije i Kosova kroz zastupanje predloga praktičnih politika, konkretnih rešenja za implementaciju Briselskog sporazuma i kroz promociju vrednosti Evropske unije.

Radna grupa je otvorena za sve organizacije civilnog društva, profesionalna i akademska udruženja i pojedince-eksperte koji se bave ovom temom.

ŽIVOT U DOBA (SAMO)IZOLACIJE

Miodrag Milićević, izvršni direktor
e-mail: miodrag.milicevic@ngoaktiv.org

Zabrinutost širenjem virusa COVID-19 i jačina epidemije uveli su svet u stanje pandemije globalnih razmera čije će se posledice tek procenjivati u mesecima koji su pred nama. Poput domino efekta, vlade širom regiona takođe preduzimaju različite mere kojima bi adekvatno odgovorile na širenje virusa i primenile preporuke Svetske zdravstvene organizacije. U strahu od širenja zaraze, vlade širom regiona zapadnog Balkana počinju sa uvođenjem postepenih mera zaštite. Zatvoreni granični prelazi, ukinuti međunarodni putnički letovi i još niz drugih odluka, samo su neke od preduzetih mera za koje se svi nadaju da će usporiti širenje epidemije. Izuzetak je transportni saobraćaj, kojim se omogućava protok sirovina širom regiona, kako bi se očuvala narušena vitalnost regionalnih ekonomija.

Ovakvo stanje, međutim, nije bitnije uticalo na promenu međusobnih odnosa na relaciji Beograda i Prištine. Utisak je da su, nakon uvođenja vanrednog stanja u Srbiji i proglašavanjem vanrednih mera na Kosovu, međusobni odnosi postali još komplikovaniji. U prvim danima njihove primene, a usled neblagovremenog obaveštavanja šire javnosti, dovode do brojnih nerazumevanja po pitanju uvedenih mera.

Međutim, virus nije uticao samo na vanredne mere koje donose vlade u Beogradu i Prištini. U takvim okolnostima,

kosovsko društvo se takođe suočilo i sa političkim potresima izazvanim krizom unutar vidljivo nestabilne vladajuće koalicije, pokreta „Samoopredeljenje” i Demokratskog saveza Kosova. Jedan od ključnih razloga bilo je uporno odbijanje kosovskog premijera da ukine takse na uvoz robe iz Srbije i Bosne i Hercegovine, a on je doveo do niza političkih odluka koje su uticale na već narušenu stabilnost ove koalicije. Tome treba dodati i da ni brojni apeli međunarodnih predstavnika, unutar i izvan Kosova, nisu značajnije uticali na promenu odluke kosovskog premijera, što u takvim okolnostima neminovno utiče na raspad koalicije. Ipak, određeni pomak biva napravljen, najpre delimičnim ukidanjem taksi na uvoz repromaterijala, a potom, već prvog dana aprila, kosovska vlada ukida takse na uvoz robe iz Bosne i Hercegovine i Srbije, koje zamenjuje merama reciprociteta, i koje se odnose samo za robu poreklom iz Republike Srbije. Važno je napomenuti da je odluka oročena do 15. juna, nakon čega će se preispitati efekti uvedenih mera. Rekao bih očekivano. Međutim, prve procene uvedenih mera najavljuju dalje komplikovanje već nestabilnih odnosa Beograda i Prištine, čiji će se efekti, u prvom redu, odraziti na polju ekonomije. Krizama nikad kraja, rekao bih, dok neodgovornost političkih lidera na Kosovu polako postaje da biva obrazac od koga se ne odstupa ni u trenucima najvećih izazova sa kojima se region i svet danas suočavaju.

Osim toga, ne treba izgubiti iz vida i činjenicu da je kosovsko društvo i dalje podijeljeno po etničkim linijama što je naročito bilo izraženo na samom početku krizne situacije. Uvođenje vanrednih mera od strane Vlade Kosova pratili su već dobro poznati problemi u komunikaciji prema srpskoj zajednici na Kosovu. Iako je po kosovskom Ustavu srpski drugi službeni jezik, većina saopštenja o uvedenim merama bila je dostupna isključivo na albanskom jeziku. Isti obrazac zabeležen je i tokom zvaničnih konferencija za štampu, što je značajno uticalo na brzinu prenošenja ključnih informacija građanima srpske nacionalnosti. Nisu pomogli ni brojni apeli novinara koji su tih dana bili upućeni najvišim zvaničnicima kosovske vlade. Takva praksa je nastavljena, čime su, po ko zna koji put, građanima srpske nacionalnosti uskraćena prava na pristup informacijama od javnog značaja, garantovana ustavom i zakonima Kosova. Kršenje jezičkih prava i kašnjenje sa dostavljanjem prevedenih odluka Vlade, doveli su i do prvih problema kada je ekipi KBC-a Kosovska Mitrovica, tek nakon dodatno uloženi napore, dozvoljen ulazak na Kosovo. Slična situacija se ponavlja i na drugim prelazima i bila je povod za pokretanje javne kampanje od strane srpskog civilnog društva, okupljenih oko zagovaračke platforme „Empirika” <http://www.ngoaktiv.org/srb/news/public-statement-saopstenje-za-javnost-njoftim> sa ciljem ukazivanja na brojne probleme i kršenja zakona od strane najviših institucija na Kosovu. Između ostalog, u saopštenju se navode brojni primeri kršenja prava srpske zajednice. Pre svega, problemi sa priznavanjem ličnih dokumenata, nejasne procedure oko boravka u karantinskim uslovima, kao i otežano snabdevanje osnovnim medicinskim i sanitetskim sredstvima u sredinama sa većinskim srpskim stanovništvom. Ovo je tek deo problema sa kojima se srpska zajednica danas suočava i koji nesumnjivo zahteva daleko odgovorniji institucionalni pristup od dosadašnjeg, koji će biti u stanju da prepozna jednakost građana, bez obzira na njihovu versku i nacionalnu pripadnost. Shodno tome, nameće se i pitanje: Da li iznova moramo da podsećamo nadležne institucije na kršenje prava nevećinskih zajednica na Kosovu? To je već gotovo izvestan scenario, ali isto tako civilno društvo mora ostati istrajno u zahtevima

da od najodgovornijih insistira na doslednosti u primeni zakona, uključujući i pozivanje na odgovornost nosilaca ključnih funkcija za neselektivnu primenu važećih zakona, da time dokažu svoju sposobnost poštovanja ustavnog i zakonodavnog okvira.

Pored već navedenih nedoslednosti u primeni zakona, ukazao bih i na probleme sa kojim se već uveliko suočavaju ekonomije širom Evrope i sveta. Naime, od početka krize uzrokovane COVIDOM-19, direktno su pogođene brojne kompanije, mikro, mala i srednja preduzeća ali i pojedinci kojima je onemogućeno normalno poslovanje. Donesene mere i otežani vid poslovanja, nesumnjivo će ostaviti ozbiljne posledice na privredu, ali i na društvo u celini. Ovo se posebno odnosi na krhke zajednice na Kosovu, pa će problemi ovakvog stanja u narednom periodu predstavljati ozbiljan izazov za obe vlade i zahtevaće detaljnu analizu i usvajanje paketa ekonomskih mera kojima će se ublažiti negativni efekti na određene sektore ekonomije. Kao prvi korak, neophodno je formiranje ad hoc radnih grupa za procenu negativnih uticaja uvedenih vanrednih mera na različite ekonomske sektore, a sa takvom akcijom se bez odlaganja mora odmah početi.

Na kraju, možda je nastavak dijaloga Beograda i Prištine potisnut u drugi plan. Međutim, ozbiljnost situacije zahteva ulaganje zajedničkih napora i ostvarivanje neposredne koordinacije ne samo na relaciji između Beograda i Prištine, već i na nivou različitih etničkih zajednica unutar samog Kosova, što predstavlja jedan od preduslova zajedničke borbe protiv opake pošasti. Stoga, bilo koja inicijativa koja vodi ka otvaranju funkcionalnih kanala komunikacije mora biti prioritet obe vlade, čime bi se opštedruštveni interes stavio iznad dnevno-političkih narativa. U protivnom, rizikujemo da kao društvo stagniramo, i da budemo društvo koje će, umesto napretka, ostati zarobljeno u međusobnim konfliktima. Ostaje nam da se nadamo i verujemo da, ipak, neće biti tako.

USPOSTAVITI SARADNJU SRBIJE I KOSOVA NA SUZBIJANJU PANDEMIJE ZARAZNE BOLESTI COVID19

Radna grupa Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji za Poglavlje 35 je objavila saopštenje za javnost sa apelom za uspostavljanje saradnje između Srbije i Kosova na suzbijanju pandemije zarazne bolesti COVID19:

“Svedoci smo da pandemija korona virusa (COVID19) predstavlja veliku opasnost svuda u svetu i da su zdravstveni sistemi sve više opterećeni brojem zaraženih pacijenata. Pandemija je pokazala da širenje bolesti prevazilazi granice, nacionalno i etničko poreklo ili versku pripadnost obolelih, i da se može pobediti jedino zajedničkim delovanjem, međusobnom saradnjom i solidarnošću. Saradnja je neophodna pre svega zbog humanosti i odgovornosti prema ljudskim životima u ovim teškim vremenima.

Radna grupa Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji za Poglavlje 35 poziva nadležne organe Srbije i Kosova da uspostave direktnu i efikasnu saradnju na suzbijanju širenja pandemije korona virusa.

U tom cilju, Radna grupa za Poglavlje 35 apeluje da se uspostave komunikacioni kanali između kriznih štabova za suzbijanje korona virusa u Srbiji i na Kosovu koji bi omogućili razmenu informacija o razmerama pandemije na dnevnom nivou. Takođe pozivamo nadležne organe da uspostave procedure za saradnju između medicinskih ustanova i lekarskih timova, kao i procedure za međusobno pomaganje u bolničkom lečenju pacijenata zaraženih korona

virusom. Pored toga, naglašavamo da je potrebno regulisati režim kretanja preko integrisanih administrativnih prelaza tokom trajanja pandemije na način da bude omogućeno neometano kretanje sanitetskih vozila i lekarskih timova. Takođe je potrebno dozvoliti prelaz robe široke potrošnje, naročito hrane, lekova, sanitetskog materijala, sredstava za dezinfekciju i ostalih potrepština neophodnih za normalan život.

Na kraju, Radna grupa za Poglavlje 35 želi da istakne da zajednički pristup i aktivna saradnja u suzbijanju pandemije korona virusa u Srbiji i na Kosovu može u značajnoj meri doprineti pomirenju dva društva, a takvu šansu svakako ne treba propustiti.”

Saopštenje je dostupno i na engleskom i albanskom jeziku na sledećim linkovima:

[Engleski](#)

[Albanski](#)

Na temu saradnje Beograda i Prištine u suzbijanju pandemije COVID19, koordinator Radne grupe NKEU za Poglavlje 35, Dragiša Mijačić, je dao intervju za Radio Televiziju Kosova RTK2.

Intervju je dostupan na [linku](#).

NKEU: Institucije države da se bore protiv koronavirusa, a ne slobode medija

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji, njegove članice i osnivači potpisali su saopštenje za javnost u kome se najoštrije osuđuju nedavni potezi državnih organa u Srbiji tokom vanrednog stanja uvedenog zbog pandemije COVID19. U saopštenju sa navodi da se ovim potezima urušavaju temelji demokratije, vladavina prava, osnovna ljudska prava, a naročito sloboda medija.

“U teškoj situaciji u kojoj se nalazimo, boreći se sa zaraznom bolesti COVID-19 koja ugrožava sve nas, aktivnosti i mere državnih organa i u vanrednom stanju moraju biti u skladu sa Ustavom Srbije, Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i međunarodnim aktima na koje se Srbija obavezala da će ih poštovati. Jedna od njih je svakako sloboda medija i iznad svega pravo javnosti na tačne, istinite i pravovremene informacije, naročito u situaciji u kojoj preti opasnost po javno zdravlje celokupnog stanovništva”, navodi se u saopštenju.

Saopštenje u celosti možete pronaći [OVDE](#).

Korak napred, nazad dva: Evropske integracije Srbije 2016-2020

Na papiru, uslovi za ubrzano približavanje Srbije članstvu u Evropskoj uniji bili su tu nakon parlamentarnih izbora aprila 2016. godine. Preko 200 poslanika izabranih na tim izborima podržavalo je evropske integracije. Samo nekoliko meseci ranije, Srbija je otvorila svoja prva pregovaračka poglavlja, a obe Vlade koje je izabrao jedanaesti saziv Narodne skupštine, predvođene Aleksandrom Vučićem i Anom Brnabić, postavile su članstvo Srbije u EU i neophodne reforme u tom cilju kao jedan od svojih prioriteta.

Četiri godine kasnije, umesto da se ubrza, proces evropskih integracija se usporio. U poslednjih godinu dana otvorena su samo dva nova pregovaračka poglavlja, a Srbija nije uspela da zatvori nijedno, osim onih vezanih za nauku i obrazovanje, koja su otvorena i zatvorena istog dana. U Izveštajima Evropske komisije zabeleženo je „zabrinjavajuće odsustvo napretka“ na polju slobode izražavanja, a funkcionisanje demokratskih institucija dobija sve gore ocene. Izveštaji o Poglavljima 23 i 24, vezanim za vladavinu prava, beleže ozbiljna kašnjenja. Od prošlog septembra, Srbija nema šefa tima za vođenje pregovora sa EU. Prošlo je šest godina od otvaranja pregovora o pristupanju, a za to isto vreme, Hrvatska je zatvorila sva poglavlja i potpisala sporazum o članstvu.

U intervjuu za portal European Western Balkans, predstavnici organizacija, članica RG NKEU za Poglavlje 35 izneli su svoja viđenja o napretku Srbije u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Tekst je dostupan na [linku](#).

U Biltenu Radne grupe NKEU za Poglavlje 35 se iznose stavovi o pregovorima između Beograda i Prištine, prednostima i posledicama ponuđenih rešenja na stanje demokratije i društva u Srbiji, položaj i zaštitu etničkih zajednica na Kosovu, regionalnu stabilnost i pomirenje, Evropske integracije Srbije i druge važne teme od interesa za razvoj našeg društva. U biltenu se objavljuju tekstovi i stavovi članica Radne grupe, ali se daje mogućnost i drugim društvenim i političkim akterima da iznesu svoje stavove po pitanjima od značaja za Poglavlje 35. Bilten izlazi više puta mesečno, distribuira se putem elektronske pošte, i može da se preuzme sa internet stranice Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, kao i sa stranice Instituta za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER) koji koordinira radom Radne grupe za Poglavlje 35 i uređuje sadržaj biltena.

BILTEN RADNE GRUPE NACIONALNOG KONVENTA O EVROPSKOJ UNIJI ZA POGLAVLJE 35

Broj 30 (mart 2020.)

poglavlje35@regionalnirazvoj.org

www.eukonvent.org

www.regionalnirazvoj.org

Mišljenja i stavovi izraženi u ovom Biltenu predstavljaju stavove autora i ne odražavaju neophodno zvanične stavove Fondacije za otvoreno društvo, Srbija, Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, ni InTER-a.